

XIRURGIK KASALLIKLARDA JIGAR TRANPLANTATSIYASI

Xayrullayeva E'zoza

Ismailova Feruza

Tursunova Hilola

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi talabalari

Annotatsiya: Ushbu maqolada xirurgik kasalliklar va ulardan biri bo'lgan jigar transplantatsiyasi haqida ma'lumotlar keltirilgan, bunda jigarni ko'chirib o'tqazish usullari va nojoya tasiri, inson organizmi uchun foydali va zararli tomonlari, hamda transplantatsiya qilish jarayonida nimalarga e'tibor qaratilish kerakligi haqida fikrlar keltirilgan.

Аннотация: В данной статье представлена информация о хирургических заболеваниях и одном из них – трансплантации печени, в том числе о методах и побочных эффектах трансплантации печени, пользе и вреде для организма человека, а также на что следует обратить внимание в процессе трансплантации.

Annotation: This article provides information about surgical diseases and one of them, liver transplantation, including the methods and side effects of liver transplantation, the benefits and harms for the human body, and what to pay attention to during the transplantation process.

Kalit so'zlar: xirurgiya, yurak, o'pka, jigar transplantatsiya, operatsiya, patologik o'choq, mexanik tasir, sariqlik, gepatit B va C, qon testlari, infeksiya, donor, belgilari, sabablari, tashxis, xavfi, Vosit Vohidov .

KIRISH

Xirurgiya - klinik tibbiyotning yetakchi sohalaridan biri bo'lib, bunda kasallik asosan jarohlik usuli bilan davolanadi .shu bilan birga xirurgiyada diagnostika hamda terapiya , pediatriya hamda tibbiyotning boshqa sohalarida qo'llaniladigan davolashning barchaga ma'lum uslublaridan keng foydalaniladi. Shunga qaramay, xirurgiyada jarohlik bilan davolash asosiy usul hisoblanadi va u faqat operatsiya qilish bilan cheklanmay, balki turli amaliyotlarni uz ichiga oladi. Operatsiya asosan, to'qimalarga mexanik tasir ko'rsatish, to'qimalar kesilib patologik o'choq aniqlanib bartaraf etiladi va to'qimalar ayrim tana a'zolarining narmol shakli funksiyalari tiklanadi; to'qimalar va a'zolar kesib olinib boshqa joyga ko'chiriladi . Jarrohlik yordamining ko'lami hozirgi vaqtda ancha oshdi . Ilgari faqat ichki kasalliklar mutaxassislari davolagan ko'pgina kasalliklarni endilikda jarrohlik usuli bilan davolash natijasida bu sohada katta yutuqlarga erishilmoqda. O'pka siliga jarrohlik yo'li bilan davolash qilishda, tug'ma va orttirilgan yurak illatlari xirurgiyasida, yurak, jigar, buyrak , me'da osti bezining transplantatsiya qilishda jarrohlik usullarining

roli oshdi. Hozirgi zamon jarrohligi faqat mexanik ta'sir ko'rsatish vositalaridan emas, balki fizika, kimyo, biologiya va tibbiyotning nazariy fan sohalari [anatomiya, fiziologiya, mikrobiologiya, immunologiya, farmakologiya]ning eng yangi yutuqlariga asoslangan turli boshqa metodlaridan ham foydalaniladi.

Asosiy qism

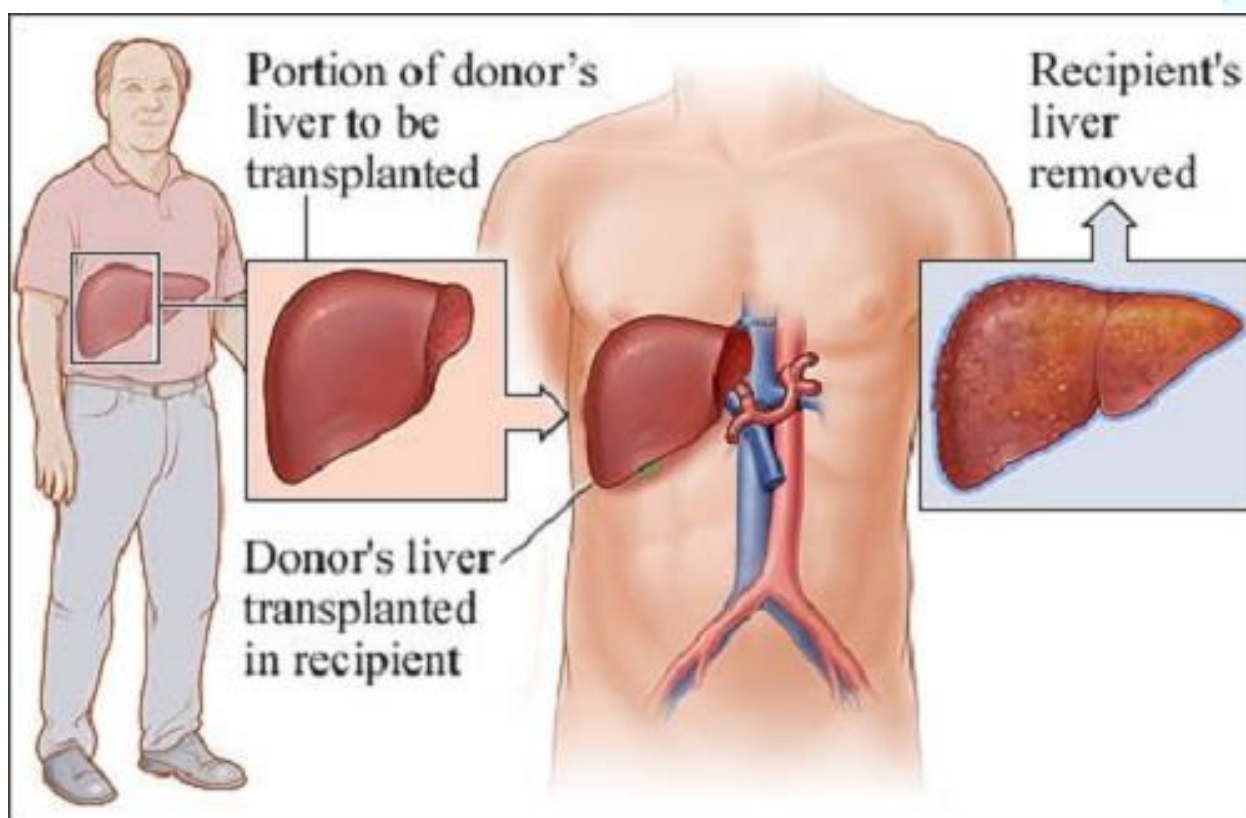
Jigar transplantatsiyasi tafsilotlari

Jigar transplantatsiyasi nima?

Ushbu jarrohlik amaliyoti endi to'g'ri ishlamaydigan (jigar etishmovchiligi)ni olib tashlaydi. Vafot etgan donorning sog'lom jigari yoki tirik donorning sog'lom jigarining bir qismi bilan almashtiradi.

Jigar transplantatsiyasi belgilari

• Charchoq • Oson qon ketish yoki ko'karishlar • Ishtahaning yo'qolishi • Ko'ngil aynishi • Oyoqlarda yoki to'piqlarda shish (shish) • Ozish • Terining qichishi • Sariqlik • Qorin bo'shlig'ida suyuqlik to'planishi (astsit) • Terida o'rgimchakka o'xshash qon tomirlari • Terida qizarish. qo'l kaftlari • Ayollar uchun hayz ko'rishi yo'q • Sarosimaga tushish, uyquchanlik va nutqning buzilishi

Jigar transplantatsiyasi sabablari

- Gepatit B va C
- Alkogolli jigar kasalligi

- Alkogolsiz yog'li jigar kasalligi
- Jigarga ta'sir qiluvchi genetik kasalliklar
- Safro yo'llariga ta'sir qiladigan kasalliklar

Jigar transplantatsiyasi tashxisi

1. Qon testlari
2. Rasm sinovlari
3. Ultratovushlar
4. Maslahat
5. Salomatlik tekshiruvi

Jigar transplantatsiyasi davolash

Jarayon davomida jarroh sizning jigaringizga kirish uchun qorin bo'shlig'ida katta kesma qiladi. Endi u kasal jigarni olib tashlaydi va donor jigarini tanaga joylashtiradi. Keyin jarroh qon tomirlari va o't yo'llarini donor jigariga bog'laydi. Sizning holatingizga qarab operatsiya 12 soatgacha davom etishi mumkin. yangi jigar o'rnatilganda, jarroh jarrohlik kesmasini yopish uchun tikuv va shtapellardan foydalanadi.

Jigar transplantatsiyasi xavfi

- Safro yo'llarining asoratlari
- Qon ketishi
- Qon ivishi
- Donor qilingan jigar etishmovchiligi
- Infektsiya
- Donor qilingan jigarni rad etish
- Ruhiy chalkashliklar yoki tutilishlar

[bizga whatsapp](#)

Jigar transplantatsiyasi jarrohligi masalalari

Jigar transplantatsiyasi jarrohligi quyidagi kasalliklarga chalingan bemorlarda ko'rib chiqiladi:

- Jigar kasalligining 4 bosqichi.
- Omon qolish uchun muhim bo'lgan tizimli kasallikning etishmasligi.
- Transplantatsiya protseduralari va muammolari haqida to'liq tushuncha.

Jigar donoriga aylaning: talablar va mezonlar

Jigar transplantatsiyasi juda yaxshi davolanganligi sababli, davolanishni boshlashdan oldin siz ijobiy pozitsiyani egallashingiz kerak. Qabul qiluvchini baholash bilan boshlanadigan bosqichma-bosqich jarayonni kuzatishingiz kerak. Bemor transplantatsiya qilish huquqiga ega bo'lishi bilanoq, ularning qon turiga qarab oilada jigar donorini izlash boshlanadi.

Jigar transplantatsiyasi uchun donor sifatida jigar transplantatsiyasining talablarini qondirish uchun sizni ma'lum sog'liq sabablari bilan kasalxonada baholashingiz kerak, bu sizdan quyidagini talab qiladi:

- Jigar tashqarisida saraton yo'q
- kamida 6 oy davomida spirtli ichimliklarsiz
- Giyohvandlik yo'q
- Faol infeksiyaning yo'qligi
- Donor aqliy jihatdan barqaror bo'lishi kerak
- hujjatlashtirilgan tibbiy nomuvofiqliksiz.
- munosib ijtimoiy yordamning yo'qligi
- boshqa kasalliklar yoki sharoitlarsiz

Izoh: Jigar donori qabul qiluvchi donor bilan bevosita aloqada bo'lishi kerak, masalan, aka-uka, opa-singil, bolalar, turmush o'rtoqlar, bobo-buvilar.

Jigar donori va jigar oluvchisi uchun qon turlarining ro'yxati

ТИП ГРУППЫ КРОВИ	ДОНОР							
	O-	O+	B-	B+	A-	A+	AB-	AB+
AB+	●	●	●	●	●	●	●	●
AB-	●				●		●	
A+	●	●			●	●		
A-	●				●	●		
B+	●	●	●					
B-	●		●					
O+	●	●						
O-	●							

jigar transplantatsiyasi va tiklanishidan keyingi donor hayoti

Siz kasalxonada bo'lguningizcha. Shifoxona yaxshi g'amxo'rlik qiladi. Operatsiyadan keyin siz ozgina zaif va charchagan his qilishingiz mumkin. Siz ozgina og'riq his qilasiz. Bu mutlaqo normal holat. Og'riq qoldiruvchi vositalar yordamida osongina xalos bo'lishingiz mumkin.

Birinchi yoki ikki kun ichida sizning shifokoringiz turishingizni, atrofingizda yurishingizni va nafas olish mashqlarini bajarishingizni so'raydi. Bu sizning tiklanishingizni tezlashtiradi va qon quyqalarini, pnevmoniyani va mushaklarning yo'qolishini oldini oladi. Jigar donori kasalxonada 7-10 kun bo'lishi kerak.

Sizning jigaringiz tezda o'sadi. Birinchi 2 hafta ichida katta o'sish kuzatiladi. U juda ko'p ishlaydi, shuning uchun siz ayniqsa charchaganingizni his qilishingiz mumkin, ayniqsa birinchi oyda.

Shifokoringiz chuqur nafas olish va engil mashqlarni tavsiya qilishi mumkin. Kundalik yurishlar sizni tiklashga yordam beradi. Sizda ba'zi cheklovlar bo'ladi. Sizning oshqozoningiz davolanmaguncha, siz 15-20 funtdan og'irroq narsalarni ko'tarmasligingiz kerak. Sizga xarid qilish yoki ovqat tayyorlash kabi kundalik mashg'ulotlarda yordam kerak bo'lishi mumkin. Do'stingizdan yoki oila a'zolaringizdan yordam qo'lini so'rang. Siz darhol tuzalmaysiz ayniqsa og'riq qoldiruvchi vositalarni qabul qilsangiz. Agar siz dori-darmonlarni to'g'ri qabul qilsangiz va shifokorning ko'rsatmalariga rioya qilsangiz, tezda tuzalasiz.

Xulosa: Shunday qilib, so'ngi yillarda jigar transplantatsiyasi dunyo miqiyosida keng qo'llanilmoqda, Ushbu yo'nalishda ko'p sonli jarrohlik amaliyotlarini o'tkazish zarurati tufayli bugunga kelib, akademik V.Vohidov nomidagi Respublika ixtisoslashtirilgan xirurgiya ilmiy-amaliy markazi xodimlari tomonidan muassasada gepatobiliar jarrohligi va jigar transplantatsiyasining ikkita yangi bo'limi tashkil etildi. Natijada o'tgan 2021-yil markazda 8 ta mustaqil jigar transplantatsiyasi amaliyoti muvaffaqiyatli bajarildi. 2022 yilning shu davriga qadar esa yana 12 ta ana shunday murakkab amaliyot o'tkazilgan. Keyingi yillarda bu amaliyotlar soni oshgan. Yaqin kelajakda ushbu xirurgik jigar transplantatsiyasida o'z xissamni qo'shish va xalqimizga sifatli yordam berishga harakat qilaman.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://www.cureindia.com/ru/treatments/hindistonda-jigar-transplantatsiyasi>
2. <https://www.alfplus.com/uz/treatments/359>
3. **Xirurgik kassaliklar kitobi ; Muallif Sh.Karimov**